

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

14/3961-

01.02.2016

Statsbudsjettet 2016 - Tildelingsbrev under kap. 1410 Miljøforskning og miljøovervåking, fra Klima- og miljødepartementet til Norges forskningsråd

Innholdsfortegnelse

Kap. 1	Innledning	1
Kap. 2	Mål for Norges forskningsråd	1
Kap. 2.1	Sektorpolitiske prioriteringer	2
Kap. 2.2	Styringsinformasjon	2
Kap. 3	Budsjetttildelinger og fullmakter for 2016	2
Kap. 4	Oppdrag fra departementene	8
Kap. 5	Krav til rapportering	8
Kap. 6	Planlagte styringsmøter	8

Kap. 1 Innledning

Vi viser til Prop. 1S (2015-2016) og vedtatt budsjett 2016 som Stortinget behandlet og vedtok 18.12.2015.

Klima- og miljødepartementet (KLD) stiller 390,272 mill. kroner til rådighet for Norges Forskningsråd (i 1000 kr) for 2016.

Vi viser i tillegg til tildelingsbrevet som Kunnskapsdepartementet (KD) sender som etatsstyrende departement.

Kap. 2 Mål for Norges forskningsråd

Vi viser til Kunnskapsdepartementets (KDs) brev til Forskningsrådet som omtaler

regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og prioriteringer, samt målene som regjeringen har fastsatt for Forskningsrådet (jf. kap 2 og kap 3 i KDs tildelingsbrev). Det er særlig målet om å møte store samfunnsutfordringer som er relevant for KLD.

Kap 2.1 Sektorpolitiske prioriteringer for Klima- og miljødepartementet

Alle sektorer som påvirker klima og miljø, vil ha et viktig ansvar for å bidra til at nasjonale miljømål nås. Kunnskap om klima og miljø skal ivaretas også i forskning og annen kunnskapsproduksjon som skjer med finansiering fra sektorer og næringer, og det er behov for integrering og tverrfaglig tilnærming. De nasjonale miljømålene legger rammer for Norges kunnskapsbehov knyttet til miljø og klima. De framgår av Prop. 1 S (2015-2016), og følger også som vedlegg. I tillegg gir Regjeringserklæringen og dokumentet *"Miljøvernforvaltningens prioriterte forskningsbehov 2010-2015"* viktige føringer og spesifiseringer for kunnskapsbehov på miljøområdet. Oppdatert versjon av dokumentet for 2016 til 2021 vil foreligge tidlig 2016.

Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (2015-2024) gir viktige overordnede føringer. Det overordnede målet om å løse store samfunnsutfordringer er særlig sentralt for KLD. Flere av de langsiktige prioriteringene i planen er viktige for KLDs arbeid, herunder "Hav" og "Klima, miljø og miljøvennlig energi".

KLD er opptatt av at:

- Forskningsrådet skal sikre at klima og miljø er godt integrert i forskningen innenfor alle relevante sektorer.
- Forskningsrådet skal sikre at forskningen på tvers av sektorer integreres slik at det utvikles et kunnskapsgrunnlag som bidrar til å nå miljømålene på en effektiv måte.
- Forskningsrådet skal bidra til å utvikle et bedre metodisk rammeverk som del av det analytiske grunnlaget for klima- og miljøpolitikken. Et slikt arbeid bør være tverrfaglig, koordinert og inkludere de mest sentrale fagmiljøer i Norge.
- Forskningsrådet skal fortsatt legge til rette for at miljøteknologi blir en integrert del av den innovasjonsrettede forskning. Dette er viktig bl.a. for å møte de store globale utfordringene knyttet til klima og miljø, utvikling av grønn omstilling og overgangen til et lavutslippssamfunn.
- Forskningsrådet skal bidra til etablering av infrastruktur for bruk og deling av miljødata på tvers av forsknings- og forvaltningsinstitusjoner. Dette skal bli et viktig virkemiddel for effektiv kunnskapsoppbygging og -deling.

Kap. 2.2 Styringsinformasjon

Vi viser til KDs etatsstyringsbrev punkt 3 som omtaler styringsinformasjon for målene som er felles for alle departementene.

Kap. 3 Budsjetttildelinger og fullmakter for 2016

Klima- og miljødepartementet stiller følgende beløp til rådighet for Norges Forskningsråd (i 1000 kr) for 2016: 390,272 mill. kroner.

I tabellen under ligger en grovfordeling av tildelingene på KLDs resultatområder.

Kap./post	Kapittel- og postnavn	Tildeling (1000 kr)
1410.50	Basisbevilgninger til miljøinstituttene	185 180
1410.51	Forskningsprogrammer m.m. Fordelt på resultatområder:	197 373
	1 "Naturmangfold" 49 700	
	2 "Kulturminner og kulturmiljø" 10 850	
	3 "Friluftsliv" 1 000	
	4 "Forurensning" 22 950	
	5 "Klima" 82 058	
	6 "Polarområdene" 3 200	
	Internasjonalt samarbeid og tverrgående virkemidler 27 618	
1410.53	Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning	6 719
1400.76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak	1 000
	Totalt	390 272

Tabellen under viser tildelingen på kap. 1410, post 51, fordelt på aktivitet. Departementet ønsker dialog med Forskningsrådet hvis det er behov for å justere tildelingen til den enkelte aktivitet.

Program	Tildeling (1000 kroner)
MILJØFORSK	51 900
MARINFORSK	16 300
KLIMAFORSK	82 897
ENERGIX	22 858
BEDREHELSE	4 000
POLARPROG	3 200
ROMFORSK	1 500
Oppfølging av JPLer	9 650
Forskningsstrategiske funksjoner	5 068
Totalt	197 373

Bevilgningen overføres kvartalsvis med 97 568 000 kroner til konto nummer 8276 01 00168.

Forskningsrådets gis fullmakt til å omfordele midler som følge av for eksempel forsinkelser i programoppstart. Dersom Forskningsrådet ønsker å foreta vesentlige endringer i forhold til spesifiseringene i tildelingsbrevet, må dette tas opp med departementet på forhånd.

Basisbevilgninger til miljøinstituttene (kap. 1410.50)

Tildelingen over kap. 1410. 50 "Basisbevilgninger til miljøinstituttene" omfatter grunnbevilgningen til fordelingsarena for miljøinstituttene.

Tildelingen omfatter også strategiske instituttsatsinger (SISer) til CICERO, NIKU, NILU, NINA, NIVA, Nansensenteret, UNI Research Klima og miljø, og NIBIO. I 2016 skal 10% av grunnbevilgningen bli omfordelt etter resultatindikatorer, og ordningen med strategiske institutt satsinger skal utgjøre inntil 40% av basisbevilgningen.

Forskningsprogrammer (kap. 1410.51)

Tildelingen over kap. 1410.51 er fordelt på de 6 resultatområdene miljøpolitikken er delt inn i. Tidligere virkemiddelbaserte resultatområder som ”Internasjonalt samarbeid” og ”Andre virkemidler” er løftet ut av resultatområdestrukturen og framgår som tverrgående innsatsområder i Klima- og miljødepartementets budsjettproposisjon for 2016.

Resultatområdene er:

1. Naturmangfold
2. Kulturminner og kulturmiljø
3. Friluftsliv
4. Forurensning
5. Klima
6. Polarområdene

Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning (kap. 1410.53)

Tildelingen over kap. 1410.53 ”Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning” skal dekke norsk medlemskap i "International Institute for Applied System Analysis", (IIASA). Den samlede kontingenten, som dekkes av Kunnskapsdepartementet og Klima- og miljødepartementet, overføres Forskningsrådet, som ivaretar det norske medlemskapet.

KLDs bidrag til EUs strålevernforskning (kap. 1400.76)

Tildelingen over kap 1400.70 "Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak" er Klima- og miljødepartementets bidrag til EUs strålevernforskning som skal bidra til nasjonal finansiering av norske forskningsmiljøers prosjekter innenfor delområdene B, C og E i EURATOMs arbeidsprogram 2016-17 under EUs forskningsprogram Horisont 2020.

Føringer og spesifiseringer for bevilgningen på kap. 1410 post 51 i 2016:

Departementet vil at bevilgningen skal bidra til å dekke følgende sektorovergrepene forskningsbehov:

1. Virkemidler og verktøy for å nå nasjonale miljømål

Mange sektorer og næringer har virkemidler og tiltak som kan bidra til å nå nasjonale miljømål. Vi trenger kunnskap om virkningen av disse virkemidlene, og om samordningen mellom ulike sektorer og næringer. Prioriterte forskningsbehov er kunnskap om virkemiddelbruk for en effektiv klimapolitikk, effektiv virkemiddelbruk for økosystembasert forvaltning, samt på kulturminneområdet. Klima- og miljøpolitikk omfatter virkemiddelbruk på tvers av sektorer og samfunnsområder som transport, energi, industri, bygg, landbruk.

Arealbruk og betydningen av arealbruksendringer er en del av dette bildet. Kunnskap om relevante tiltak og effekt av virkemidler må sammenstilles og analyseres innenfor et felles rammeverk. Disse må favne om teknologiske, samfunnsmessige og økonomiske forhold, og kunne informere om konsekvenser og kostnader ved ulike valg av tiltak og virkemidler.

Det må utvikles metoder for samfunnsøkonomiske analyser i klima-, natur- og kulturminneforvaltningen, inkludert kunnskap om betydning og begrensninger for å fatte beslutninger. Det trengs også verktøy for å estimere kostnader og konsekvenser av miljøbelastning, og for å estimere kulturminne- og naturverdiens positive samfunnsbidrag. Videre er det behov for kunnskap om kostnadseffektive miljøtiltak, blant annet knyttet til vannforvaltningen og på forurensningsområdet.

2. Prioriterte innsatsområder i klimapolitikken

Økt innsats i forskning og høyere utdanning har et stort potensial for verdiskaping, sysselsetting og langsiktig økt konkurransekraft. I stortingsmeldingen om ny utslippsforpliktelse for 2030 presenterte regjeringen fem prioriterte innsatsområder i klimapolitikken, 1) Reduserte utslipp i transportsektoren, 2) Utvikling av lavutslippsteknologi i industrien og ren produksjonsteknologi, 3) CO₂-håndtering, 4) Styrke Norges rolle som leverandør av fornybar energi, 5) Miljøvennlig skipsfart. Forskningsinnsatsen skal bygge oppunder de prioriterte innsatsområdene i klimapolitikken, og bidra til omlegging mot lavutslippssamfunnet.

3. Bærekraftige byer og tettsteder

For å lykkes med en bærekraftig byutvikling som reduserer utslipp av klimagasser, hindrer tap av naturmangfold og kulturhistoriske verdier og reduserer utslipp av miljøgifter og annen forurensning, må vi ha mer helhetlig og tverrfaglig kunnskap. Grøntarealene i og rundt byene er viktige for rekreasjon og som klimatilpasningstiltak. Bevissthet om økosystemtjenester er sentral i forvaltningen av disse. Det er særskilt behov for forskning på hvordan plan- og bygningsloven kan brukes i kommunene for å løse utfordringene med utbygging på begrenset areal, reduksjon av klimagassutslipp, og ivaretagelse av andre miljøhensyn på en måte som gir minst mulig press på ubebygde arealer. Det er behov for ny kunnskap om hvordan kommuner lykkes i å redusere klimagassutslipp og annen forurensning, bevare natur, friluftslivs- og kulturhistoriske verdier, imøtekomme overvannsproblematikk, samtidig som boliger og veier bygges til en økende befolkning.

Klimaendringer med blant annet økte nedbørsmengder skaper utfordringer som må håndteres. Det er behov for kunnskap om å redusere og forebygge helseplager som følger fortetningspolitikken, herunder støyplager. Det er også behov for kunnskap om hvordan en kan tilrettelegge for nærfriluftsliv, utjevne sosiale ulikheter og bidra til at hele befolkningen deltar i friluftsliv. Det er også behov for kunnskap om kulturarven som ressurs og som grunnlag for utvikling av attraktive byer og tettsteder, for verdiskaping i bred forstand og for

næringsutvikling. Forskning på kulturminner og kulturmiljøer må også sees i et klimaperspektiv.

4. Forvaltning av økosystemer i det grønne skiftet (bioøkonomi etc)

Grønn konkurransekraft og en miljøtilpasset samfunnsomstilling med god ressurseffektivitet i alle sektorer er sentralt i arbeidet med det grønne skiftet og for omstilling til et lavutslippssamfunn. En miljøtilpasset omstilling, herunder satsing på bioøkonomi, krever kunnskap på sentrale miljøområder som i dag er mangelfull, herunder kunnskap om økosystemenes tåleevne. Dette omfatter kunnskap om funksjon, sammensetning, tilstand og hvordan dette påvirkes av tiltak innen bioøkonomi sammen med andre påvirkninger, samt hvordan forvaltning og bruk gjennom bioøkonomi skal tilpasses endringer i økosystemene på grunn av endret klima.

Kunnskap om samfunnsmessige drivkrefter, miljøutfordringer og løsninger er nødvendig. Grønn næringsvirksomhet må bygge på en slik kunnskap. Innen satsingen på bioøkonomi er det behov for mer kunnskap om tiltak for å sikre bærekraftig skogbruk, herunder virkemidler for å sikre langsiktig ivaretagelse av skog med de største miljøverdiene. Videre er det behov for effekter av avbøtende tiltak, økologisk kompensasjon og naturrestaurering. Det er også behov for kunnskap om miljøkonsekvenser av genmodifiserte organismer, samt erfaringer fra bruk av samfunnsnytteanalyser og vurdering av etisk og samfunnsmessig forsvarlighet.

5. Betydningen av et godt og sunt miljø for menneskets helse

God miljøtilstand, tilgang på natur- og friluftsområder og kulturhistoriske verdier bidrar til trivsel og positive helseeffekter. Miljøgifter og annen forurensning til luft, vann og grunn bidrar til negative helseeffekter og redusert trivsel.

Det er nødvendig med mer kunnskap om forurensningskilder og –effekter på miljø og helse, inkludert samvirkende effekter mellom ulike miljøgifter, klimaendringer og andre stressfaktorer. Teknologi- og metodikkutvikling trengs for å måle samlet effekt av miljøgifter og annen forurensning, eventuelt i kombinasjon med klimaendringer, blant annet i vannforekomster, jf. vannforskriften. Det trengs kunnskap om kvantifisering av nasjonale utslipp av forurensninger, og metoder for å påvise stoffer, spredning og effekter av nye miljøgifter, hormonforstyrrende stoffer, nanomaterialer og radioaktive stoffer.

Det er behov for forskning om lokale og langtransporterte luftforurensninger. Dette omfatter, kilder, spredning, konsentrasjoner og effekter på helse og miljø. På lokal skala er det særlig behov for forbedrede estimater av kildeutslipp og forbedret metodikk for effektberegninger av tiltak i tiltaksutredninger for luftkvalitet. Det er også behov for forskning om virkninger av klimaendringer på utslipp, spredning og effekter av forurensninger, herunder virkning av klimaendringer på avrenning og utlekking av miljøgifter.

Fosforressursene er begrensede og det er behov for forskning om bl.a. dosering, avrenning og gjenbruk. Det er fortsatt behov for mer forskning om nitrogensyklusen. Videre er det fortsatt

mangel på kunnskap om hvordan avfallsmengdene kan reduseres og om metoder som gir økt gjenvinning, bedre ressursutnyttelse, reduserte utslipp og bedre håndtering av disse.

Gjenbruk av ressursene i avfall vil i de fleste tilfellene være miljømessig bedre enn bruk av nye materialer. Kunnskap er et viktig grunnlag for ressurseffektiv avfallshandtering. Dette kan bidra til redusert forurensning gjennom bedre utnyttelse av ressursene, mindre utslipp og bedre håndtering av disse.

Miljømyndighetene har behov for kunnskap som grunnlag for arbeidet med å initiere og videreutvikle internasjonale avtaler på områder som miljøgifter og luftforurensninger.

Mer kunnskap om motorferdsels effekter på naturmangfold og friluftsopplevelser er viktig for å sikre god oppfølging av regelverk for motorferdsel i utmark.

6. Økosystembasert havforvaltning

Grunnleggende forskning på marine økosystemer, naturlige svingninger og effekter av menneskelig påvirkning er nødvendig for å kunne ha en økosystembasert forvaltning av havet og en helhetlig havforvaltning. Fremtidig verdiskaping basert på bruk av marine ressurser er også avhengig av god miljøtilstand og et rikt naturmangfold i havet. Derfor er det behov for mer kunnskap og forståelse av økosystemenes funksjon, og hvordan økosystemene påvirkes av bl.a. klimaendringer, havforsuring, forurensning, plastforsøpling og mikroplast. Det er behov for å utvikle bedre metoder for å estimere den samlede belastningen og effekten av denne på marine økosystemer. Det er også behov for samfunnsfaglig og juridisk forskning innen økosystembasert forvaltning av marint miljø.

7. Klimaendringer i polarområdene – effekter på dyreliv, miljøgifter og kulturarv

Det er behov for kunnskap om samlet belastning fra effekter av klimaendringer, havforsuring og andre påvirkningsfaktorer på økosystemer. Samt om nøkkelarter i økosystemene, om effekter av klimaendringer på isavhengige arter (åpent hav, fjorder, og brefronter), og om klimaendringenes påvirkning på transporten og fordelingen i miljøet av ulike miljøgifter som tilføres polarområdene med luft- og havstrømmene. Kunnskapsbehovet gjelder også effekten av smelting, permafrost og kysterosjon på kulturminnene og mulige tiltak for å forvalte dem i denne situasjonen.

8. Energi

Det er viktig at den teknologirettede forskningen følges av samfunnsfaglig kunnskap om hvordan nye lavutslippsløsninger raskt kan tas i bruk. Klimaomstilling, med endringer i teknologi, energibruk og energisystemet, skaper også nye miljøutfordringer som må håndteres med bred miljø- og samfunnsfaglig kunnskap. Det er behov for mer informasjon om hvordan resultatene av forskningsinnsatsen på energi bidrar til å nå nasjonale miljømål og de prioriterte innsatsområdene i klimapolitikken.

Det er behov for mer kunnskap om hva som er de beste metodene for å avbøte negative konsekvenser på miljø av utbygging av energianlegg. Det bør utvikles metodikk for å finne fram til og teste miljøtilpasset vannføring av hensyn til vassdragsnaturen og kulturminnene. Det trengs også en videreutvikling av gode metoder for restaurering/tilbakeføring av natur i etterkant av utbyggingsperioden. Videre trengs samfunnsfaglig forskning på målkonflikter og planprosesser. Det er behov for mer kunnskap om hvordan man kan beregne samlet belastning på naturmangfold og kulturhistoriske verdier, og hvordan dette kan legges til grunn for beslutninger om energiutbygging.

Kap. 4 Oppdrag fra departementene

KLD vil komme tilbake med oppdrag i 2016 knyttet til å vurdere innretning og organisering av forskningen for å ivareta tverrgående temaer innen miljømessig bærekraft.

Kap. 5 Krav til rapportering

Det skal rapporteres på bruken av tildelinger fra KLD i tråd med KDs rapporteringskrav for 2016, som utarbeides i fellesskap med departementene. KLD ber om informasjon om hvordan de prioriterte forskningsbehovene for 2016 er ivaretatt i de relevante forskningsprogrammene, særlig i programutlysningene for 2016.

KLD ber om en årlig oversikt over omfanget av Forskningsrådets innsats som bidrar til å støtte målet om at Norge fram mot 2050 skal bli et lavutslippssamfunn. Som ledd i dette bør det redegjøres for hvilke kriterier som legges til grunn for denne rapporteringen.

Kap. 6 Planlagte styringsmøter

Departementet vil avholde et styringsmøte våren 2016 for å diskutere årsrapport 2015, Forskningsrådets vedtatte budsjett 2016, samt Forskningsrådets budsjettforslag for 2017. Det vil videre bli avholdt et styringsmøte på høsten. Departementet vil komme tilbake til dagsorden og dato for møtene på et senere tidspunkt.

Med hilsen

Kristin Thorsrud Teien (e.f.)
avdelingsdirektør

Viggo Lindahl
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Kopi til:

Riksrevisjonen	Postboks 8130 Dep	0032	OSLO
Riksrevisjonen	Postboks 8130 Dep	0032	OSLO
Kunnskapsdepartementet	Postboks 8119 Dep	0032	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Nærings- og fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0030	OSLO
Olje- og energidepartementet	Postboks 8148 Dep	0033	OSLO
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Postboks 8112 Dep	0030	OSLO
Helse- og omsorgsdepartementet	Postboks 8011 Dep	0030	OSLO
Samferdselsdepartementet	Postboks 8010 Dep	0030	OSLO
Utenriksdepartementet	Postboks 8114 Dep	0032	OSLO
Finansdepartementet	Postboks 8008 Dep	0030	OSLO
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Riksantikvaren	Postboks 8196 Dep	0034	OSLO
Norsk polarinstitutt	Framsenteret	9296	TROMSØ
Statens strålevern	Postboks 55	1332	ØSTERÅS
CICERO Senter for klimaforskning	Postboks 1129 Blindern	0318	OSLO
Norsk institutt for luftforskning	Postboks 100	2027	KJELLER
Norsk Institutt for naturforskning	Postboks 5685 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Norsk institutt for kulturminneforskning	Postboks 736 Sentrum	0105	OSLO
Norsk institutt for vannforskning	Gaustadalleen 21	0349	OSLO
Norsk institutt for bioøkonomi	Postboks 115	1431	ÅS
Transportøkonomisk institutt	Gaustadalleen 21	0349	OSLO
Nansen environmental and remote sensing center	Thormøhlsgaten 47	5006	BERGEN
Norsk institutt for by- og regionforskning	Gaustadalléen 21	0349	OSLO

Vedlegg. Oversikt over nasjonale mål

Naturmangfold

- Økosystema skal ha god tilstand og levere økosystemtenester.
- Ingen arter og naturtypar skal utryddast, og utviklinga til truga og nær truga arter og naturtypar skal betrast.
- Eit representativt utval av norsk natur skal takast vare på for kommande generasjonar.

Kulturminner og kulturmiljø

- Tapet av verneverdige kulturminne skal minimerast.
- Eit prioritert utval automatisk freda og andre arkeologiske kulturminne skal ha eit ordinært vedlikehaldsnivå innan 2020.
- Eit representativt utval kulturminne og kulturmiljø skal vere vedtaksfreda innan 2020.
- Freda bygningar, anlegg og fartøy skal ha eit ordinært vedlikehaldsnivå innan 2020.

Friluftsliv

- Alle skal ha høve til å drive friluftsliv som helsefremjande, trivselsskapande og miljøvennleg aktivitet i nærmiljøet og i naturen elles.
- Område av verdi for friluftslivet skal sikrast og forvaltast slik at naturgrunlaget blir teke vare på.
- Allemannsretten skal haldast i hevd.

Forureining

- Forureining skal ikkje skade helse og miljø.
- Utslepp av helse- og miljøfarlege stoff skal stansast.
- Veksten i mengda avfall skal vere vesentleg lågare enn den økonomiske veksten, og ressursane i avfallet utnyttast best mogleg gjennom materialgjenvinning og energiutnytting.
- Døgnmiddelkonsentrasjonen av svevestøv (PM10) skal ikkje overskride 50 µg/m³ meir enn 7 dagar pr. år.
- Timemiddelkonsentrasjonen av nitrogendioksid (NO₂) skal ikkje overskride 150 µg/m³ meir enn 8 timar pr. år.
- Støyplager skal reduserast med 10 pst. innan 2020 i forhold til 1999. Talet på personar som er utsette for over 38 dB innandørs støynivå skal reduserast med 30 pst. innan 2020 i forhold til 2005.

Klima

- Noreg skal bli eit lågutsleppssamfunn i 2050.
- Noreg skal vera karbonnøytralt i 2050.
- Noreg vil på vilkår ta på seg ei forplikting om minst 40 pst. utsleppsreduksjon i 2030 samanlikna med 1990.
- Som ein del av ei global og ambisiøs klimaavtale der også andre industriland tek på seg store forpliktingar, skal Noreg ha eit forpliktande mål om karbonnøytralitet seinast i 2030. Det inneber at Noreg skal syte for utsleppsreduksjonar svarande til norske utslepp i 2030.
- Noreg skal fram til 2020 kutte i dei globale utsleppa av klimagassar tilsvarande 30 pst. av Noregs utslepp i 1990.
- Reduserte utslepp av klimagassar frå avskoging og skogdegradering i utviklingsland, i samsvar med berekraftig utvikling.
- Samfunnet skal førebuast på og tilpassast til klimaendringane.

Polare områder

- Omfanget av villmarksprega område på Svalbard skal haldast ved lag, og naturmangfaldet bevarast tilnærma upåverka av lokal aktivitet.
- Dei 100 viktigaste kulturminna og kulturmiljøa på Svalbard skal sikrast gjennom føreseieleg og langsiktig forvaltning.
- Negativ menneskeleg påverknad og risiko for påverknad på miljøet i polarområda skal reduserast.